

**ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЧНОГО
ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»**

НАКАЗ

«10» грудня 2025 року

м. Київ

№ 33-з

Про затвердження Положення
щодо впровадження механізмів
заохочення викривачів та формування
культури повідомлення про можливі
факти корупційних або пов'язаних з
корупцією правопорушень

Відповідно до статей 53¹, 53³-53⁷ Закону України «Про запобігання корупції» та з метою запровадження механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»

н а к а з у ю:

1. Затвердити Положення щодо впровадження в державній науковій установі «Інститут екологічного відновлення та розвитку України» механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» з додатками.

2. Провідному фахівцю з антикорупційної діяльності (Аліменко О.Ю.) забезпечити організаційне функціонування механізму заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

3. Центру науково-екологічної інформації та цифровізації (Бучак М.В.) забезпечити оприлюднення цього наказу та Положення щодо впровадження в державній науковій установі «Інститут екологічного відновлення та розвитку України» механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» на офіційному веб-сайті установи.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

В. о. директора

Олександр БОНДАР

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказом державної наукової
установи «Інститут
екологічного відновлення та
розвитку України» від 10
грудня 2025 року № 33-з**

ПОЛОЖЕННЯ

**щодо впровадження в державній науковій установі «Інститут
екологічного відновлення та розвитку України» механізмів заохочення
викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти
корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших
порушень Закону України «Про запобігання корупції»**

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає механізми заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» в державній науковій установі «Інститут екологічного відновлення та розвитку України» (далі – Інститут).

2. Інститут заохочує викривачів та сприяє їм у повідомленні про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

3. Це Положення щодо впровадження установою механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» (далі - Положення) поширюється на всіх працівників Інституту.

4. У цьому Положенні терміни вживаються у такому значенні:

1) Закон – Закон України «Про запобігання корупції»;

2) корупційні правопорушення – корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, інші порушення Закону України «Про запобігання корупції»;

3) механізми заохочення та формування культури повідомлення – механізми заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»;

4) повідомлення – повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

5) працівники Інституту – директор Інституту, заступники директора Інституту, посадові особи Інституту, особи, які перебувають у трудових відносинах з Інститутом, особи, які взаємодіють з Інститутом під час здійснення професійної, господарської, громадської, наукової діяльності, особи, які беруть з участь у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку діяльності в Інституті.

6) уповноважена особа –уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції;

5. Це Положення відповідно до Закону регламентує:

1) мету заохочення та формування культури повідомлення;

2) правову основу механізмів заохочення та формування культури повідомлення;

3) форми заохочення та формування культури повідомлення;

4) організаційні засади щодо функціонування механізму заохочення та формування культури повідомлення;

5) права та гарантії захисту працівників Інституту як викривачів;

6) проведення аналізу та самооцінки успішності заохочення та формування культури повідомлення.

6. Особа не є викривачем, якщо повідомить інформацію, яка є

загальновідомою, або відомості, зазначені у повідомленні, не містять фактичних даних.

II. Мета заохочення та формування культури повідомлення

1. Метою заохочення та формування культури повідомлення є сприяння працівникам Інституту виявляти та повідомляти про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, вчинені іншими працівниками Інституту, що має призвести до формування поваги до викривачів як сталої норми та частини корпоративної культури установи.

III. Правова основа механізмів заохочення та формування культури повідомлення

1. Правову основу формування та функціонування механізму заохочення та формування культури повідомлення складають Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції (ст. 33), Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ст. 22), Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ст. 9), Закон.

2. Інститут забезпечує викривачам умови для здійснення повідомлення шляхом впровадження механізмів заохочення та формування культури повідомлення (п. 1 ч. 2 ст. 53¹ Закону).

IV. Форми заохочення та формування культури повідомлення

1. Механізми заохочення повідомлення реалізуються у таких формах:

- 1) затвердження локальних нормативних актів, які визначають форми заохочення, організаційні засади функціонування механізму заохочення;
- 2) надання методичної допомоги та консультацій щодо здійснення повідомлення;
- 3) впровадження морального та матеріального заохочення викривачів.

2. Механізми формування культури реалізуються у таких формах:

- 1) затвердження локальних нормативних актів щодо етичної поведінки в установі, зокрема формування поваги до викривачів як відповідальних громадян;
- 2) проведення внутрішніх навчань з питань формування культури повідомлення;

V. Організаційні засади щодо функціонування механізму заохочення та формування культури повідомлення

1. Працівник Інституту, якому стала відома інформація про можливі факти

корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, вчинених іншим працівником Інституту, зобов'язаний негайно повідомити про це директора Інституту та уповноважену особу Інституту.

2. Директор Інституту організовує та контролює роботу щодо формування культури повідомлення про корупцію та забезпечення функціонування механізму заохочення викривачів.

3. Організаційне забезпечення функціонування механізму заохочення та формування культури повідомлення здійснює уповноважена особа Інституту.

4. Уповноважена особа Інституту здійснює заходи заохочення та формування культури повідомлень в Інституті шляхом:

1) ефективної організації роботи внутрішніх каналів повідомлення Інституту;

2) якісного та своєчасного розгляду повідомлень, що надійшли через внутрішні канали та регулярні канали, в частині порушень корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону працівниками Інституту;

3) постійної взаємодії з викривачем та інформування його про стан та результати розгляду повідомлення;

4) надання методичної допомоги, консультацій, проведення внутрішніх навчань щодо здійснення повідомлень та захисту викривачів;

5) розміщення на офіційному вебсайті та інформаційних дошках установи інформації про внутрішні та регулярні канали для повідомлень.

5. Уповноважена особа Інституту вживає заходів щодо захисту працівників Інституту, які є викривачами.

6. Інститут організовує заходи заохочення та формування культури повідомлення у таких напрямках:

1) послідовної та систематичної роботи щодо запобігання корупції всередині Інституту;

2) неприпустимості всіх видів корупційних практик всередині установи;

3) об'єктивного та неупередженого реагування на кожне обґрунтоване повідомлення про корупцію;

4) невідворотності відповідальності у випадку виявлення порушень;

5) забезпечення конфіденційності при взаємодії із викривачами;

6) прийняття найбільш сприятливого для викривача рішення у повсякденній діяльності Інституту в межах дискреційних повноважень;

7) негайного реагування на всі негативні заходи впливу або загрозу їх застосування щодо викривачів;

7. Уповноважена особа Інституту не менше ніж один раз на рік проводить навчальні заходи щодо формування культури викривання та поваги до

викривачів.

8. Матеріальне стимулювання (в межах фонду оплати праці та чинного законодавства) можливе, але за дотримання таких умов:

- 1) повідомлення про корупцію скеровано працівником добровільно;
- 2) підтвердження фактів, викладених у повідомленні викривача;
- 3) виплата заохочення не спричинить розкриття особи викривача.

Термін «добровільно» означає те, що особа прийняла рішення без впливу зовнішніх факторів, таких як проведення стосовно заявника службової перевірки чи службового розслідування тощо.

9. З метою заохочення та формування культури повідомлення уповноважена особа Інституту розробляє:

- 1) пам'ятку щодо етичної поведінки в Інституті (додаток 1);
- 2) пам'ятку щодо правового статусу, прав та гарантій захисту викривача (додаток 2);
- 3) пам'ятку щодо порядку отримання викривачем безоплатної вторинної правової допомоги (додаток 3);
- 4) пам'ятку щодо розгляду повідомлень (додаток 4);
- 5) пам'ятку щодо каналів повідомлення в Інституті (додаток 5);

10. Уповноважена особа Інституту повинна систематично проходити навчання щодо захисту прав викривачів.

VI. Права та гарантії захисту працівників Інституту як викривачів

1. Працівник Інституту, який є викривачем, має такі права та гарантії захисту:

- 1) бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені Законом;
- 2) подавати докази на підтвердження своєї заяви (повідомлення);
- 3) отримувати від уповноваженої особи Інституту, підтвердження прийняття і реєстрації повідомлення;
- 4) давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;
- 5) на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;
- 6) на конфіденційність;
- 7) повідомляти без зазначення відомостей про себе (анонімно);
- 8) у разі загрози життю і здоров'ю на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла або на відмову від таких заходів;
- 9) на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір;
- 10) на винагороду у визначених законом випадках;
- 11) на отримання психологічної допомоги;
- 12) на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законом випадках;

13) отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації;

14) на захист трудових прав.

2. Права та гарантії захисту викривачів поширюються на близьких осіб викривача.

3. Крім передбачених законом гарантій захисту викривача, у зв'язку із здійсненим повідомленням, з метою захисту викривача, Інститут додатково вживає заходів для попередження дискримінації викривача, порівняно з іншими працівниками Інституту, недопущення зміни посадових обов'язків, залякування чи будь-яких інших форм психологічного впливу.

4. Будь-яке повідомлення є конфіденційним, навіть якщо особа не є викривачем в розумінні норм Закону.

5. Розкриття (розголошення) інформації про викривача заборонено, крім випадків, встановлених Законом.

6. Інститут зобов'язаний перевіряти кожен факт розкриття (розголошення) конфіденційної інформації про особу, що здійснила повідомлення, та вжити заходів щодо притягнення до відповідальності винних осіб.

VII. Проведення аналізу та самооцінки успішності заохочення та формування культури повідомлення

1. Інститут проводить самооцінку впровадження системних заходів, спрямованих на заохочення та формування культури повідомлення.

2. Самоцінку здійснює уповноважена особа Інституту та затверджує директор Інституту.

3. При проведенні самооцінки успішності заохочення та формування культури повідомлення необхідно застосовувати такі індикатори:

1) кількість просвітницьких заходів, спрямованих на формування поваги до викривачів;

2) кількість працівників, що пройшли навчання;

3) кількість методичних та просвітницьких матеріалів;

4) кількість звернень щодо порушення прав викривачів через здійснене повідомлення;

5) кількість повідомлень від викривачів;

6) кількість та види застосованих заохочень тощо.

4. Затверджені директором Інституту результати самооцінки доводяться до відома працівників Інституту.

ПАМ'ЯТКА
щодо етичної поведінки
в державній науковій установі «Інститут
екологічного відновлення та розвитку України» (далі – Установа)

Основним принципом діяльності працівників Установи має бути доброчесність, тобто їх дії мають бути спрямовані на захист публічних інтересів та відмову від превалювання приватного інтересу під час здійснення наданих повноважень.

Працівники Установи зобов'язані:

- ✓ неухильно додержуватись загально визнаних етичних норм поведінки, бути ввічливими у стосунках з громадянами, керівниками, колегами і підлеглими як під час виконання своїх службових повноважень, так і в повсякденному житті;
- ✓ діяти виключно в інтересах держави, територіальної громади, Установи, яку вони представляють;
- ✓ виконувати службові повноваження та професійні обов'язки, рішення та доручення органів і осіб, яким вони підпорядковані, підзвітні або підконтрольні, сумлінно, компетентно, вчасно, результативно і відповідально;
- ✓ не допускати зловживань та неефективного використання власності держави, територіальної громади, Установи;
- ✓ діяти неупереджено, незважаючи на приватні інтереси, особисте ставлення до будь-яких осіб, на свої політичні погляди, ідеологічні, релігійні або інші особисті погляди чи переконання;
- ✓ дотримуватись політичної нейтральності, уникати демонстрації у будь-якому вигляді власних політичних переконань або поглядів;
- ✓ утримуватись від виконання рішень чи доручень керівництва Установи, якщо вони суперечать закону;
- ✓ не вчиняти і не брати участі у вчиненні корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення;
- ✓ невідкладно інформувати керівника Установи, посадову особу, відповідальну за запобігання корупції в Установі, про можливі випадки корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення;
- ✓ вживати заходів щодо недопущення виникнення та врегулювання реального, потенційного конфлікту інтересів.

Працівникам Установи заборонено:

- ✓ використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе

чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах;

✓ розголошувати або використовувати в інший спосіб конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом, що стала відома у зв'язку з виконанням своїх службових повноважень та професійних обов'язків;

✓ використовувати службові повноваження в інтересах політичних партій чи їх осередків або окремих політиків.

Пам'ятку вручено та з нею ознайомлено:

(дата)

(підпис)

(ПІБ працівника)

ПАМ'ЯТКА щодо правового статусу, прав та гарантій захисту викривача

Викривач – особа, яка повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її діяльністю, проходженням нею служби чи навчання.

Важливо!

- ✓ **викривач** – це фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), яка має переконання, що інформація є достовірною;
- ✓ повідомлення викривача має містити інформацію про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», тобто такі фактичні дані, що підтверджують можливе вчинення правопорушення та можуть бути перевірені (зокрема, це відомості про: *обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка його вчинила, тощо*);
- ✓ інформація стала відома викривачу у зв'язку з його трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання, участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Викривач має наступні права:

- ✓ бути повідомленим про його права та обов'язки;
- ✓ на отримання інформації про стан та результати розгляду;
- ✓ подавати докази, давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;
- ✓ на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;
- ✓ на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката та судовий збір;
- ✓ на конфіденційність та анонімність;
- ✓ на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла у разі загрози життю і здоров'ю або на відмову від таких заходів;
- ✓ на винагороду;
- ✓ на отримання психологічної допомоги;
- ✓ на звільнення від юридичної відповідальності у визначених випадках.

Викривач має наступні гарантії:

Захист трудових прав викривача

- Заборона звільнення чи примушення до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, інших негативних заходів впливу (переведення, атестація, зміна умов праці, відмова у призначенні на вищу посаду, зменшення заробітної плати тощо) або загрози таких заходів впливу у зв'язку з повідомленням про корупцію

Виплата заробітку за час вимушеного прогулу та грошових компенсацій за порушення його трудових прав

Викривач може звернутися за захистом своїх прав до:

Уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи) з питань запобігання та виявлення корупції в

для забезпечення захисту від застосування негативних заходів впливу з боку керівника або роботодавця

Національного агентства з питань запобігання

для забезпечення правового та іншого захисту, перевірки дотримання законодавства з питань захисту викривачів, внесення приписів з вимогою про усунення порушень трудових та інших прав викривача і притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні їхніх прав, у зв'язку з такими повідомленнями

Правоохоронних органів

для захисту життя, житла, здоров'я та майна

Центрів безоплатної правової допомоги

для отримання безоплатної вторинної правової допомоги

Суду

для захисту своїх прав і свобод

Пам'ятку вручено та з нею ознайомлено:

(дата)

(підпис)

(ПІБ працівника)

ПАМ'ЯТКА
щодо порядку отримання викривачем безоплатної вторинної правової допомоги

Важливо!

1. Викривач має право на безоплатну вторинну правову допомогу у зв'язку із захистом його прав.
2. Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг:
 - 1) захист від обвинувачення;
 - 2) здійснення представництва інтересів у судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
 - 3) складення документів процесуального характеру.
3. Звернення про надання одного із вказаних видів правових послуг подається викривачем до Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги за місцем фактичного проживання.
4. Разом зі зверненням про надання безоплатної вторинної правової допомоги викривач повинен подати документи, що підтверджують здійснення ним повідомлення про корупцію.
5. Документами, що підтверджують здійснення викривачем повідомлення про корупцію, можуть бути, зокрема:
 - 1) копія відповіді органу на повідомлення викривача;
 - 2) копія листа органу про результати попередньої перевірки за повідомленням викривача;
 - 3) копія повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про початок досудового розслідування за участю викривача;
 - 4) копія повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про участь викривача у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією;
 - 5) витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, до якого внесені відомості про викривача у справі про корупційний злочин;
 - 6) інші документи, видані уповноваженими органами, які підтверджують, що особа є викривачем у зв'язку з повідомленням нею інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону.

Пам'ятку вручено та з нею ознайомлено:

(дата)

(підпис)

(ПІБ працівника)

ПАМ'ЯТКА
щодо розгляду повідомлень про можливі факти корупційних або
пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень
Закону України «Про запобігання корупції»

Викривач може самостійно обрати, через які канали подати повідомлення: внутрішні, регулярні чи зовнішні.

Важливо:

- ✓ викривач може подати повідомлення як із зазначенням авторства, так і анонімно;
- ✓ якщо повідомлення викривача не містить фактичних даних, які можуть бути перевірені, викривача інформують про залишення його повідомлення без розгляду.

Порядок (процедура) розгляду повідомлень в державній науковій установі «Інститут екологічного відновлення та розвитку України» (далі – Установа):

Викривач подав повідомлення із зазначенням авторства	Викривач подав повідомлення без зазначення авторства (анонімно)
<ul style="list-style-type: none">➤ якщо розгляд повідомлення не належить до компетенції Установи – про це Установа інформує викривача у 3-денний строк➤ якщо повідомлення містить факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень – Установа упродовж 24 год письмово повідомляє спецсуб'єкта (прокуратуру, НПУ, НАЗК, НАБУ)➤ якщо повідомлення стосується дій або бездіяльності керівника Установи – повідомлення у 3-денний строк без попередньої перевірки надсилається до НАЗК	
<ul style="list-style-type: none">✓ попередня перевірка викладеної у зверненні інформації – до 10 робочих днів, про її результати викривача інформують у 3-денний строк✓ після попередньої перевірки приймається рішення про:<ul style="list-style-type: none">– призначення проведення перевірки або розслідування – до 30 (45) днів– передачу упродовж 24 год матеріалів до органу досудового розслідування у разі виявлення	<ul style="list-style-type: none">✓ перевірка викладеної у повідомленні інформації – 15 (30) днів✓ у разі підтвердження викладеної у повідомленні інформації керівник Установи вживає заходів щодо:<ul style="list-style-type: none">– припинення порушення– усунення наслідків– притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності

<p>ознак кримінального правопорушення</p> <ul style="list-style-type: none"> – передачу упродовж 24 год матеріалів до органу дізнання у разі виявлення ознак кримінального проступку – закриття провадження у разі непідтвердження фактів <p>✓ після проведення перевірки або розслідування керівник приймає рішення про:</p> <ul style="list-style-type: none"> – усунення порушення – здійснення заходів щодо відновлення порушених прав та інтересів – притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності – передачу упродовж 24 год матеріалів до органу досудового розслідування у разі виявлення ознак кримінального правопорушення – письмове повідомлення упродовж 24 год спецсуб'єкта (прокуратуру, НПУ, НАЗК, НАБУ) 	<ul style="list-style-type: none"> – письмове повідомлення упродовж 24 год спецсуб'єкта (прокуратуру, НПУ, НАЗК, НАБУ) <p>✓ у разі непідтвердження викладеної у повідомленні інформації – розгляд припиняється</p>
<p>➤ інформування викривача про кінцеві результати розгляду повідомлення</p>	

Викривач має право отримувати інформацію про стан та результати розгляду його повідомлення. Для цього він подає заяву до Установи, а Установа протягом 5 днів після отримання заяви надає запитувану інформацію.

Пам'ятку вручено та з нею ознайомлено:

_____ (дата)

_____ (підпис)

_____ (ПІБ працівника)

ПАМ'ЯТКА

щодо каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» в державній науковій установі «Інститут екологічного відновлення та розвитку України» (далі – Установа)

 Викривач самостійно визначає, які канали (внутрішні, регулярні) використовувати для повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» (далі – повідомлення) в Установі.

Повідомлення щодо можливого факту вчинення працівником Установи корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, іншого порушення Закону України «Про запобігання корупції» може бути подано:

- anticor_dnu_iev@ukr.net – захищена електронна поштова скринька;
- уповноваженій особі з питань запобігання та виявлення корупції усно (прийом проводиться щодня в каб. 401 згідно графіку роботи Установи);
- під час особистого прийому в керівника Установи, а в разі його відсутності – в особи, яка виконує його обов'язки;
- листом з позначкою «Про корупцію» на поштову адресу Установи: Україна, 03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, буд. 35;
- через Єдиний портал повідомлень викривачів (посилання: <https://whistleblowers.nazk.gov.ua/#/>).

Пам'ятку вручено та з нею ознайомлено:

(дата)

(підпис)

(ПІБ працівника)